

bi se dalo Srbiji dobičke na troške avstrijskega kmetijstva, zlasti avstrijske živinoreje. To ne sme biti, da bi se igrala naša zunanja politika vedno z živiljenskimi pogoji avstrijskega kmetijstva. Mi želimo gotovo mir s Srbijo, ali ta mir se ne sme uresničiti edino na troške kmetije. — To so možate besede nemških kmetov! Naši prvaki pa, ki se imenujejo tudi „kmetske stranke“, se prepričajo za — Srbe.

Dopisi.

Oplotnica. Dne 15. in 16. t. m. vršile so se v Oplotnici občinske volitve, pri katerih je zmagała v I. in III. razredu napredna stranka ali „Štajercianci“, kakor nas zloglasni „Sl. Gospodar“ imenuje. V drugem razredu dobili pa so večino klerikalci. S temi volitvami je odločno končan boj, kateri se je bil od strani klerikalcev z vsemi dovoljenimi in nedovoljenimi sredstvi. Ako pomislimo, da so proti nam agitirali farji in duhovni iz vseh sosednih far, kakor iz Konjic, Prihove, Köbl, sv. Jurija na Pohorju, Žreče in Čadrama, in da tem nedolžnim gospodom, kateri si vsaki očenaš pustijo dobro plačati, ni bil pregrin prestren nobeden pot, moramo pač spoznati velikanski vtisk tega poraza, da smo dobili v tretjem razredu 46 glasov večine. V prvem razredu nam je pretila nevarnost do „srečke“, ali odločil je še v zadnjem trenutku prihod gospoda Lovrenca Potočnika iz Rogaške Slatine, kateri je, kakor obljubo, izpolnil svojo možato besedo. Čast in hvala vremenu g. Potočniku! — Imeli pa smo v prvem razredu tudi volilca, kateri se v Slov. Bistrici, kakor sraka šopiri v vseh nemških društvin, napihuje se občinskem in okrajnem zastopu, kakor se smili tudi v šolskem svetu nemške šole. Videli smo ga v paradi nemškega gasilnega društva z pozlačeno čelado na glavi in opasan pozlačen degen. Vsakomu, ki mu je znano koliko navalov od strani klerikalcev pod nadpovejnjem privandranega Besenšeka in konzorcija je občina Oplotnica skozi 30 let pogumno odbila, mora se studiti do človeka, kateri da častno besedo, da gotovo pride in da se mu posebej brzjavno naznani položaj stranke. Bil si je v skrbi, da mu cerkvena oblast odpove zanaprej nakup sveč in da se mu od te strani tudi prepove postaviti štand za prodajo, aka voli, kakor je obljudil, z napredno stranko. Požrl je rajše svojo mož-besedo in njegovo sladko srce zlezlo mu je v hlače. Da so bili klerikalci svoje zmage popolnoma gotovi, razvidi se iz tega, da so si pripravili smodnika in tudi možnarje nabite imeli, katere pa so v četrtek zvečer v čast sv. Jožefu izstrelili. Čast naprednim volilcem!

Sv. Lovrenc na dr. polj. Tukaj smo imeli ohčinske volitve dne 9. t. m., pri katerih se je pri nas prvokrat za vero šlo (?); vzrok je, ker se še nikoli poprej ni nobeden mašnik v volitve vtipkal in agitiral. Zatorej nas je presenečil naš g. župnik Ozmeč Jožef, ko je 7. t. m. sklical zaupni shod in nam naznanjal farovske metlje za kandidate ali za „Ausschüsse“. To vam je res izbran iz cele občine „aussus“ ker malo jih je med njimi, kateri razumejo za kaj da so izvoljeni; med njimi so prijatelji žganja prve vrste, ja celo zavoljo poneverjenja kaznovani. Le-ti bi naj, kakor hoče župnik, našo občinsko gospodarstvo vodili? Po celi občini so bili prejšnji odborniki znani kot zasluzni večkrat izvoljeni možje, kateri so nas branili pred nepotrebnimi stroški v vsakem oziru in zategadel je sklenil župnik Ozmeč, da le ti se ne smejo več voliti. Zatoraj je poklical 4 agente, da so na volišču agitirali, volilcem glasovnise v kraj jemali in po sili faroške metlje zapisovali, zakar se bodejo morali še pri kaznenski sodniji zagovarjati. Med temi so se najbolj odlikovali: kaplan Kociper Tone, 11 krat kaznovani Fošnarič Martin (to je poštenjak in ne zavidamo fajmoštri, ako se more na take ljudi opirati, aka hoče faroške metlje v odbor spraviti). Tudi Štefek Osenak, mežnar, si je pri volitvah kašo skuhal, katero bo gotovo na Ptiju pihal. Zmagali so klerikalci na celi črti in so vpili na volišču: živeli klerikalci! Ali ta zmaga je klavrnja, ker smo mi predložili proti nepoštavnim volitvam priziv, zatoraj ne bode kruha iz te moke. Takoj so klerikalci to velikansko zmago telegrafirali „Gospodarju“. Ako ste res pošteni, tedaj tudi naznanite, s kakimi sredstvi

ste zmago dosegli. Naša občina je bila dosedaj složna in to ni bilo prav našemu župniku, zatoraj je vsej same prepriča med nas; misli menda župnik Ozmeč, da je to zapisano v svetem pismu? Po besedah Jezusu in Janeza nikoli. Mi smatramo po naši pameti, da občinske volitve nimajo z vero nič opraviti, zatoraj si tudi ne bodo nikoli pustili faroške metlje v občinski odbor vsiljevati. To si zapomnite, župnik in kaplan! Se priporočamo na straži ostajoči, politiki ne vdani farani.

Štolnine.

(Naprij in konec*).

Ako priglihajo naši prijatelji v „Štajercu“ objavljene postavne štolnine z onimi svotami, katere so morali proti postavi župnikom plačevati, razumel hode vsak kmet, kako se ga je čez uho udarilo. Kmetje pa bodejo tudi izpoznavi, kakšen namen ima klerikalna volilna gonja. Vera je v nevarnosti, vpijejo duhovni gospodje in njih pomagači; v resnici pa se gre edino za moco in denarni zakej duhovništva. Kmetje naj bi volili klerikalne slammate može, da bodejo ovce zopet v župniščih strižene. Klerikalci jamrajo o slabih časih in vendar prestopajo štolninske določbe. Ali vidiš, kmet, to jasno s leparijo?

Popisati hočemo še nekaj postavnih določb štolnine: Za peto koralno dušno mašo mora dobiti župnik 2 K 40 h, vsakdo od zahtevanih levitov pa 82 h (ako se levita ne zahteva, torej nič); vsak posvetni ministrant mora dobiti 10% h (katere pa župnik večidel za se pridrži).

O z v o n e n j u v v a s e h .

Za prvo celo zvonenje z vsemi zvoni za vsako uro K 1 57 $\frac{1}{2}$, za drugo in zadnjo 44 h. Vsakemu stoji prosto, da pusti med in pred pogrebom kolikor hoče dolgo in na kakšni način zvoni. Za pol ure se plača le polovico, za četrte ure le četrtno omenjene svote.

O m r i š k i h o d e j a h n a p a r a h .

Za lepo žametno K 2 10 za navadno iz blaga — 53 ako se pokrije glavni oltar črno 3 15 ako se pogrne črno odoje s križem v cerkvi z 12 svečami 2 10

Za grobno mesto se plača za odraseloga bogatega človeka K 1 22 $\frac{1}{2}$, za odraseloga revnejšega K — 52 $\frac{1}{2}$, za otroke pa le polovico (do 9. leta). Za napravo groba je plačati mrliškemu kopaču:

pri bogatih pri revnih kmetih

po zimi	K 2 10	1 56 $\frac{1}{2}$
po leti	1 22 $\frac{1}{2}$	— 63.

Za otroke (do 9. leta) zopet le polovico.

Iz vsega tega je razvidno, da danes ne računajo samo fajmoštri, temveč tudi mežnarji preveč. Kakoršen je fajmošter, tak je tudi mežnar. Govorijo o blagostanju kmeta in o krščanstvu, gre se jim pa edino za visoke štolnine. Pustite mi moje in dajte mi svoje, je njih geslo. Kmetje, vi veste tedaj, kaj morete župniku in mežnarju reči, aka pride po volilni listek? Proč z izkorisčanjem!

Vprašanje je zdaj še: Kakšno postavno varstvo ima prebivalstvo pred nepoštenim računanjem štolnine? Postava od 7. maja 1874 R.G.-B. št. 50, pravi: Po navadi ne sme biti nobeno župniško-uradno dejanje od naprej-plačila štolnine odvisne. Prestopke štolninske postave sme kaznovati okrajno glavarstvo po zaščitanju ordinarijata z denarno globo 200 K. Ako bi tudi to ne pomagalo, sme posvetna oblast zahtevati, da se dotični duhovnik iz službe odstrani.

Kmetje! Reklo se vam bode, da so te postavne štolnine prenizke za današnjo draginjo. Ali zakaj pa bi moral kmet duhovnemu gospodu za vsak korak še posebno plačati. Okrajnemu glavarju se vendar tudi ne plača še posebej njih uradne čine. Župnik ima istotako svojo plačo in druge svoje dohodke, on stanuje v davka prosti hiši, medtem ko mora kmet težko delati in davke plačevati; zakaj bi moral kmet svoje denarje vedno v farovž nositi? Kristus in njegovi apostoljni vendar tudi niso denarje zahtevali?

V katoliški deželi Bavarski je štolnina že določena. Zakaj pri nas ne?

Kakor so klerikalci sovražniki cesarja Josipa II., ki je kmete hotel osvoboditi, tako so tudi sovražniki kmetskega stanu, katerega hočejo, da volitev zopet v svoj jarem spraviti. Klerikalizem je najnevarenejši vražnik kmetskega stanu. Da dobri kmete pri volitvah na svojo stran, delajo klerikalci gospodarske obljube, ki jih ne morejo nočejti nikdar izpolnit. V odločilnem trenutku pa izdajo kmeta. Oni hočejo kmeta le vladati in izkoriscati. Dokaz temu prestopki štolninske Končni cilj klerikalne volitve agitacije je: umen na kmet ostanet, da bude plenčeval; reven na kmet ostanet, da v klerikalno.

Novice.

Cenjenim prijateljem naznajnamo, da smo tudi v tej številki mnogo gradiva, z mnogo dopisov, na stran položiti. Dogodki zunanji politiki so tako važni, da se mora obširnejše nane ozirati. Prosimo tudi, da se zdaj poročila kolikor mogče na kratko pošljete.

Citateljem na znanje! Od raznih strani prihajajo vprašanja, zakaj ne prinašamo nobenih vest glede vojaških zadev. Povedati morame svojim cenjenim čitateljem, da se v danjih razmerah ne sme pisati ničesar o vsem, kaj gibaju, ker bi nam oblast to takoj kažejo. Torej nismo mi krivi.

Prvaška veleizdajstvo dokazano! Listi ročajo sledečo naravnost v nebo vpijoči v Ljubljanski prvaški denarni vodi (torej zvezze prvaških posojilnic itd.) dovolili Srbiji 2 0 reči dva jest učenje v kraljevem kronsposojila. Od te svote je 10 milijonov baje Srbiji že in plačalo ... Mi avstrijski državljanji stojimo skoraj pred vojsko s Srbijo. In pravki danes denarje za nam sovražne Srbe. S krovom krajcarji torej, katere nalagajo zaslepljeni venski ljudje v prvaške posojilnice na Stajersko Koroško in druge, podpirajo prvaško veleizdajalcu naše smrtnesovnike. Ne samo z besedami, ne, tudi z dejem jih podpirajo! **Ali ni to veleizdajstvo?** Slovenski sinovi bodejo morali kričati v boju proti onim Srbom, katere podajo prvaški posojilničarji z denarjem. Slovensko ljudstvo, vzdrami se!

Kje so izdajalci? Vlada potrebuje zdaj jaško (rekрутno) postavo. Kajti ko bi bili najzagrizeniji prijatelji miru, pripravljeni moralni vendar biti. V takem trenutku, ko je zdaj naša država, je treba vladati sredstva vse dovoliti. To se je tudi zgodilo! Zanim je pri tem le dvoje: Prvič to, da jo je ljubljanski župan Hribar popihal, ko je bilo treba glasovati. Hribar pa je vodja prvakov. Ne slovenski poslanec je torej dokazal, da so vražnik Avstrije. Tisti Hribar, ki torej v Ljubljani sam klical vojaštvo, da septembra zločinskim nemirim konča naravnost, je izjavil, se je zdaj proti vojaštvu, ker se proti Srbiji. Kaj porečeo k temu prvaški posojilničarji in koroški, ki sedijo v enem klubu s Hribarjem?! Ali prvaški poslanec tudi v največjem prijateljstvu s češkimi radikali? In ti češki radikalci so izjavili, da glasovati proti vladini vojaški zahtevi in da bi posredstva, da bi jo onemogočili. „Zivjo Šta“ je, to je geso toh ljudi. Sramujmo se prvaški poslanec.

Tožbe proti uredniku K. Linhartu so po zdaj nekaka špecialiteta prvaške gospode, izdajalska prvaška gospoda menda misli, da de s tem zagrenila uredniku Linhartu v do naprednega dela. Pa se zelo moti! — Kaj znamo, so ptujski prvaki po 13. septembru nanihili Linharta sodniji, čes da je prestopil po raznih paragrafih. Pri prvi obravnanju bil Linhart tudi na 8 dni zapora obsojeni prvaški listi, so prinesli to vest z velikim veseljem. Ali veselje jim je kinalo minulega dne, daktor Linhart je bil namreč le zato obsojen, ker se njegove priče niso zaščitale. Pritožil se v sledi tega in okrožna sodnija v Mariboru razveljavila prvo obsojbo ter izročila celo začetno pravno obsojbo. Zdaj so bile tudi

* Glej „Štajerc“ stev. 11. z dne 14. marca 1909.

hartove priče zaslišane. In glejte, uspeh obravnavne je bil povsem drugačni. Linhart je bil obtožen, prvič da je hotel 12. sept. v ptujski „narodni dom“ s silo vdreti in s palico nekega Gregorka napadeti. Zaradi te obtožbe je bil oproščen. Drugič je bil Linhart obtožen, da je predkolodvorom izzival in nekaj nepostavnik besed zaklical. Zato je bil na 30 K globe obsojen. Zaprt torej redakter Linhart ne bode, dragi prvaški priatelji! Sicer pa bodemo o celi stvari še natanko govorili in morda se bodejo potem tisti jokali, kateri so se najprve hudobno smeiali. Zob za zob!

Iz Spodnje-Štajerskega.

Iz sv. Lenarta sl. g. se nam poroča: Dne 16. marca pričeta gradba tukajšne nemške šole dokazuje prvaškim hujškačem v našem trgu in vsem od njih nahujskanim praznoglavcem, da jim njih grda obrekovanja proti nemški šoli niso nujesar pomagala. Dokazana je zdaj tudi laž, da bode nemška šola združena z velikimi troški prebivalstva. Ti prvaški privandranci so tudi lažali, da se bode v nemški šoli protestantovski verouk dajal. Ta nesramna laž bode takrat dokazana, ko bodejo pričeli katoliški duhovniki v tej šoli katoliško vero podučevati. Slavnostne guleše dne 11. februarja pri Arnschu se je pač prerazeno jedlo. Velika blamaža je to, kaj ne, ljubi prvaki? Sramujte se, vi skozinsko lažnivi nasprotniki, da poštene in dostojne meščane na zahrbni način obrekujete in kmetsko ljudstvo proti nemški šoli hujškate. Izrek nekega pijačega rdečega obraza, da kmetom ni treba nemškega znati, razsvetljuje vaše prave namene. Ali kmetije se od vas prvaških sebičnikov ne bodejo pustili za norca imeti. Kmet ve čisto dobro, da mu bode skozi ustanovitev nemške šole dana priložnost, pridobiti brezplačno svoji deci znanje nemščine. Danes je kmet dostikrat prisiljen, da posijo svoje sinove kot hlapce v nemške kraje, da si nemškega priučijo ... Ljudstvo sprevidi v vsakim dnevom natančneje laži pravaštva. Pred kratkim je neki smrdljivi lažnik v prvaških cuhijih sprožil laž, da ima občina sv. Lenart 100.000 K dolga in da plačuje 150% doklade. Napravilo se je natančno revizijo in našlo, da plačuje občina sv. Lenart danes le 70% proti 90% lanškega leta in da je občinsko gospodarstvo župana Sedminka izborna. S tem je nesramna prvaška laž razkrinkana. Roko proč, prvaki, od sv. Lenarta! Vi črni krti imate pač vzrok, da se bojite nemške šole, kajti izobraženi kmetje se ne bodejo več od vas izkorisčati pustili. Naj postane svitlo v slovenskih goricah!

Iz Ljutomera se nam poroča: „Narodni dnevnik“ iz Celja z dne 9. t. m. ta pravi revolverski hujškoči list prinesel je sledče porečilo o seji okrajnega zastopa: „Pretekli teden je imel naš okr. zastop plenarno sejo pri kateri je prišel zopet na vesto predlog za podporo „Sokolu“. Da imel vsled slabega vremena o prilikli blagosloj svoje zastave izgubo. Poročevalc je prav toplo priporočal „Sokola“ v podporo, omenil važnost vzbudbe za krepek zdrav človeški naraščaj, omenil tudi koliko je „Sokol“ storil ravno za kmečke sinove katere je poslal v Ljubljano, Zagreb in Prago. Slovenski fantje zapomnite si ime Strasser.“ — Lažnivo hočejo torej svoj poraz slabemu vremenu pripisati, da je vsed tega mnogo njih članov izstalo in tako s svojim predlogom, katerega sta gg. Franc Seršen in Anti Misija tako toplo priporočala, ki je obsegal podporo za sokola, propadli. Seršenu bi bilo to darilo dvojno prijetno, ker so sokoli pri njemu menda kaj na kredi dolžni ostali. Tako bi se prišlo do denarja. Prav čudno je, da je Seršen — kakor da bi se zbudil iz zemskega spanja, ker je šele prišel iz nekega nemškega mesta in tam prestal operacijo in vključen, da zasluži od nemških vinokupcev lepe svtote denarja — zopet pričel politično vlogo igrat. Na shodiš je Seršen sicer že opetovan dejal: „Nemci so vragonije, kaj so vragonije, tu tak znate.“ Ali vse Seršenove govorance muti pri lastnih pristaših niso pomagale. Tudi med njimi je dovolj pamernih posestnikov, ki imajo „sokolstvo“ za navadno komedijo. Kmetiški sin telovadi itak dosti od zutraj do večera, da stori svoje gospodarsko delo. Škodljivost „sokolstva“ razvidna je iz raznih vzrokov: 1. mora vsak član društva dvakrat na teden zvečer

k vajam prideti in ostane potem do polnoči v Ljutomeru; še pole po polnoči gre domu; kako naj bi torej znotraj zarano postal in delal? — 2. Kmetski sin tudi ne more gledati, kako se sokoli-tovariši zabavajo pri časi vina; tudi on prične piti in od kje dobi denar, to vemo itak dobro. Tako stoji stvar! Na eni strani jamramo kmetje, na drugi pa mectejo zapeljani kmetski sinovi denar skozi okno. To je komedija! Pametni kmetje torej ne bodejo pustili svojih sinov v taka društva. Pametni Slovenci tega itak tudi ne storijo. Upravitelj „kmetske zadruge“ g. Karba ima n. p. več sinov, od katerih pa ni nobeden član sokolskega društva. Karba je tudi proti podpori sokola glasoval. Bravo! Smešno je, da prvaki zdaj vpijojo: „Murski fantje, le zapomnite si ime Strasser“. Gosp. Strasser ni kriv, da je predlog padel; le dolgočasno mu je že postalno in stavil je predlog za konec debate. Strasser gotovo ni slab človek in je vašim očetom v besedi in dejanju marsikdaj pomagal. Nikdar ni napravil razlike, ako je bilo treba pomagati, pa najsibode potem Slovencu, Nemcu ali Hrvatu. Njegovo ime je tudi daleč čez štajerske meje znano z besedo „naš oča“. To si zapomnite, murski fantje! Strasser pozna potrebe in želje tukajšnjih kmetov dobro; bil je 35 let distriktni predstojnik in je vedno pošteno in pridno deloval. Treba je torej, da se njegovo ime v dobrem spominu obdrži! Z navadnimi psovkami pa ne bodejo prvaki svoje blamaže zakrili!

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, zaznamovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejni z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 27. marca v Podplatu**, okr. Rogatec; na Svetin gorah**, okr. Kozje; v Brežicah (svinjski sejem); v Slovenjem Gradcu*. Dne 29. marca pri Sv. Duhu-Loče**, okr. Konjice; v Sevnici**; v Rušah**, okr. Maribor; v Marnbergu**. Dne 30. marca v Ormožu (svinjski sejem). Dne 31. marca v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje. Dne 1. aprila na Bregu pri Ptiju (svinjski sejem); v Gradcu (sejem z mlado živino in konji). Dne 2. aprila v Braslovčah**, okr. Vrantsko; v Lembergu**, okr. Šmarje pri Jelšah; na Spodnji Poljskavi (svinjski sejem), okr. Slov. Bistrica; v Ormožu**, v Drnovžu** okr. Lipnica. Dne 3. aprila pri Sv. Pavlu pri Prepoldu, okr. Celje; v Brežicah (svinjski sejem); v Slov. Gradiču*. Dne 4. aprila v St. Iliju v Slov. gor., okr. Maribor. Dne 5. aprila v Kamnici*, okr. Maribor; v Poljčanah**, okr. Slov. Bistrica; v Celju*. Dne 6. aprila v Ormožu (svinjski sejem); pri Sv. Krizu**, okr. Rogatec; v Radgoni*.

Telegram.

Srbski prestolonaslednik na begu. Srbski prestolonaslednik Jurij je na nečloveški način umoril svojega sluga. V zadnjem hipu se poroča, da je Jurij pobegnil iz Srbije in se odpovedal svoji pravici do srbskega trona. To je storil tudi zato, ker mu nočje Rusija v vojski pomagati.

Iz Koroškega.

Volilci, pozor!

Deželnozborska volitev iz kmetskih občin se vrši v pondelek, 29. marca 1909. Ako bi bila potrebna ožja volitev, vršila se boda ta v sredo, dne 31. marca. Vsakdo naj torej, ko je volil, svojo legitimacijo shrani. Volilne glasovnice za ožjo volitev se dobi pri volilnemu komisarju. Storite vsi svojo dolžnost! Napredni kmetski kandidati za deželni zbor so:

1. sodnijska okraja Celovec okolica in Borovlje (2 poslanca):

Franz Kirschner
posestnik v Žihpolju.

Anton Wieser
župan v Pischeldorfu.

Za sodnijska okraja Velikovec in Eberndorf:

Jakob Rösch
p. d. Wriešnig na Frankenbergu.

3. Za sodnijske okraje Beljak, Patrion in Rožek:

Ignaz Breitegger
župan v Kellerbergu.

Johan Gailer
župan v Drobollachu.

4. Za sodnijska okraja Trbiž in Arnoldstein:

Simon Michor
posestnik, Rötsch na Dobraču.

5. Sodnijska okraja Št. Mohor in Kötschach:

dr. Viktor Waldner
poslanec v Dellachu.

6. Za sodnijski okraji Spital, Greifenburg in Winklern:

Karl Kapeller
župan v Lendorfu.

7. Za sodnijske okraje Gmünd, Millstatt in zgornja Bela:

Hans Hofer
posestnik, Unterhaus.

8. Za sodnijske okraje Wolfsberg, St. Leonhard in St. Paul:

A dolf Domaingo
veleposestnik, Krahof,

Johan Rink
posestnik, Etterndorf.

9. Za sodnijske okraje Friesach, Althofen in Gurk:

Alois Höninger
veleposestnik, Celovec.

10. Za sodnijska okraja St. Veit in Eberstein:

Alois Pirker
poslanec, Hörzendorf.

11. Za sodnijski okraj Feldkirchen:

Franz Huber
župan, Poitschach.

Vsakdo, kdor je za pošteno kmetsko stvar, naj voli te poslance. Vsak glas je odločilen. Zato ne sme nikdo na dan volitve manjkati. Kmetje, vzdramate se, ne pustite se zapeljavati od veleizdajalskih prvakov. V sina delo!

Iz Loke na Koroškem. Kdor ima hišico in navrh še toliko sveta, da ga strešni kap doseže, ta je posestnik. Ako takošen posestnik tudi na imenu Jakec sliši in zna na pol kranjsko žlobudrati, v potrebi pa tudi kako laško besedo n. pr. „sud“ zapisati, taki gospodči lahko sanjari da bode enkrat v oblak višjih prvaških krogov potegnjen. Ta je pa tudi svoj vzvišeni poklic že nekaj let poprej slušil in se je zato najprej v telovalci izuril, tako da se mu pri spodobnem priklanjaju, kadar kakega duhovnika ali pa kranjskega fraka sreča, ne more očitati, da ima kot v svojem hrbitšču. Da imajo takci telovalci tudi veliko neiztrljivo željo, žegname roke okusno lizati, ni dvomiti. Vse te imenitne zmožnosti in lastnosti so pa za prvaško-klerikaliske šarže neobhodno potrebne in če je resnica da zna neš Jakec tudi klingelpitel izvrstno podajati, kdo bi potem zamogel oporekat, da bi gospod Jakec ne bil sposoben za kakega prvaškega nadberača. Ker pa bi tako beraško ime njegovi nedotakljivi časti nikakor ne prilegal, so naši do sitoga znani prvaki neko družbo skovali, ki ima glavni namen, nam naše zadnje krvavo zaslužene, ali pa težko izposojene groše iz haržetov izvabiti in jih potem naravnost na veliki prvaški oltar v Ljubljani položiti. Za prezidenta te nebodijtreba-družbe je bil seveda posestnik“ Jakec postavljen. Da gosp. Bošta, ki se v primeri Jakčevega grunta lahko k veleposestnikom prišteva, ni hotel predsedništvo feharske družbe prevzeti in se je pustil le zadi za Jakcem postaviti, je ravno tako umevno, kakor pa tudi to, da bodeta starci Folti in vedno mladi Joza fehtarsko opravljanje samo od daleč ogledovala. Kar se pa glede Foltjevega Jožeka in Jozovega Ivančka dotika, bi jima bilo treba povedati, da se fantam, ki so „lerpobove hlačice“ komaj izslekli, nikakor ne spodobi, prvaške družbe ustanovljati in se v takih odborih okoli sutiati. Naj bi raje pekovske štotšlankelne v gobec zabulali, da bi jim ne bilo treba prvaške neumnosti prežekovati. Kaj pa vi dva pravita, ti „majhen“ Šiman in pa ti upraviteljev Balant?! Vi dva saj lahko vajine „šnaucporte“ fein zavijata kadar se o tistih nafehtnih 150 K in še o drugih vinarjev, ki še v naših možnjah na vajino odrešenje čakajo, pogovarjata, ali ona dva fanta, Jožek in Ivanček pa še zdaj ne vesta, ali bode jima pod nosom dlaka ali pa perje vzrastlo.

Glinje. „Volitve in zopet volitve, ne maram za nje!“ Tako se mi je moj pohlevni sosed izrazil, ko sem ga vprašal, ali pride k volitvi in koga bode volil. „Prijatelj!“ rečem mu nato, „skranič čas je, da se vsi napredno misleči občani resno združimo in na dan deželnozborske volitve naše zmožne in zanesljive kandidate (ti so: gosp. Franc Kirschner po domače Razaj na Žihpoljah za 3. razred in gosp. Peter Brugger direktor v Beljaku za 4. razred) enoglasno volimo. Naša občina je že tako globoko s prvaštvom ognjusena, da nas more rdečina prešintiti, ker smo tako lahkomisliči in pustično kranjsko hujskanje in komando v naš mirni kraj vsiliti. In zdaj ko so nam deželne volitve za petmi naj bi roke križem držali, ali pa celo sladko spali, med tem ko Andrejeva banda noč in dan od hiše do hiše agitira in napredno stranko blati, prvaško pa hvalisa in opira. Naprednjaki! pokazimo na dan volitve, da še nismo izumrli in da prvaško-orglarsko-dohtersko nasilstvo še ni zamoglo zadušiti našo svobodno napredno misel. Naprednjaci, pridite vsi zanesljivo na volilni boj! Deželni zbor morajo naši napredni kandidati posesti!

Iz Škocijana se nam piše: Vemo, da ti je znano, da ob času volitve napenjajo večidel kaplani in mladi župniki vse svojo moči, da bi zmagali. Ali vendar te prosimo našemu g. župniku Poljancu na ljubo, za malo prostora. Ta naš dušni pastor, je pač na agitiranje za našega ljudskega odrešenika Grafenauerja tako ginjen, da je imel že drugikrat po dve pridigi. Rekel je v nedeljo 21. t. m. na prižnici pri sv. Marku, da "gotovo popred vem, da pridev v časopise, n. pr. v "Štajerca" al pa v "Bauernzeitung", al to je meni vse eno. Moja sv. dolžnost je, kakor je od sedmih let sem od knezoškoфа predpisano, ob času volitve agitirati za keršanske oblastnike, kakor je Grafenauer, da se bojujejo proti nasprotnikom sv. vere. Vera je v nevarnosti. Posebno sedajnemu času vojske, ko brusijo meče, tisti "freimaurarji" in hočejo sv. cerkev podreti". — No, nas bi pač jako veselilo, če bi ta odrešenik Grafenauer bil tako vsega-mogočen, da bi kar na 25. marca celo srbsko vojsko zapanal. Ker pa tega ne upamo, volimo može, kateri zastopajo naše vsakdanje težave. Vera je za nas pa res presveta, da bi se z njo po vsaki gostilni špili, kakor znajo to prvaki. — Omenimo še naše nosilce glasovnic: Fant, sin županov, se je predzrnil kjer se je le upal ob enem tudi podpisati, seveda „Grafenancerje“, češ da ni za odlagati, če pridejo glasovnice se prazne na volišče, da tam nimamo časa sele podpisovati. Žugal je neko hčer podpisati za očeta, ker ga ni doma, pa ta mu le ni dovolila. To je smola! Fant menda ne pozna postave. Le tako naprej, črnui in ljudstvo bode kmalu sprevidilo...

Sv. Marjeta v Rožni dolini. Pred okrog 4 tednov se je poročalo o ustanovitvi podružnice „Ciril-Metodove družbe“, in kako so se naši modernjaki dali strici od kranjskih dohtarjev. Kako prav smo imeli, ki smo naše kmete svarili pred tem gospodom, kaže prav ocividno sledenča notica, katera ni izviza iz kakega nemškega lista, ampak iz prvega in največjega lista za slovenski narod, iz „Slovenca“, ki izhaja v Ljubljani. Ta list piše v številki 60 od 15. marca 1909 črez Ciril-Metodovo društvo med drugim takole: „Ta družba venomer naglaša svoje idealno nadstrankarstvo in svojo nepristranost. V ideji je že mogoče nadstrankarska, v dejstvu pa se to ne kaže. Ravno nasprotno! V dejstvu in praktično je njeno vodstvo v rokah samih liberalcev, med katerimi so nekateri pravi radikalci zagrizenci. Da do takega „nadstrankarstva“ pristaši krščanskih strank in amajo bogyekaj z upanja, je povsem naravno“... Značilen pojav objektivnosti je pristop ženske Ciril-Metodove podružnice v Ptiju k liberalni „Zvezni narodnih društev“. **Torej se z društvenim denarjem podpira liberalizem!** Da bi bilo vodstvo Ciril-Metodove družbe kaj storilo proti temu strankarskemu sklepu, da bi ga razveljavilo ali pa podružnico razpustilo, če se ne bi hotela pokoriti, o tem ni bilo nič slišati“ — Kakor se je že zgoraj omenilo, to ni brati v kakem nemškem listu, ampak v najbolj razširjenem slovenskem listu v katerega v vsakem farozvu lahko pogledate. Kdo laže zdaj? Ta prvi

slovenski list, bolj tisti dohtarji ki so našim kmetom na dan sv. Štefana žepe tako lepo izpraznili? Naši modernjaki so mislili darovati za uboge otroke in za šole, in zdaj se prikaže, da ta denar gre v širok zep zagraničnega liberalizma in njegovih pristašev, to so naši izborni slovenski dohtarji v Celovcu. Zdaj, ljubi Čopicevi fantje, zdaj poklicajte zopet kmete, ki so darovali za to družbo, in povejte jim odkritosrčno, kaj se zgodi z denarjem ki so ga darovali in ki so ga prej tako težko prislužili. Povejte jim za kak namen pobirate vi naše vinarje, in če boste dobre ali pa resnične besede.

Napredni poslanci na delu. Napredni poslanci koroški Dobernig, Nagele, Kirchmayer, Pirker, dr. Waldner in dr. Steinwender so prišli že 11. t. m. k ministarskemu predsedniku in so stavili pozneje ojstvo zahtevo za pomoč glede po velikanskemu snegu povzročene škode. Dotični predlog se glasi:

V raznih delih Koroške je velikanski letošnji sneg, ki ga že desetletja ni bilo opazovati, imel katastrofalni vpliv in nepravil grozovito škodo. Uničena so bila poslopja, ceste, pota, tudi življenje ljudi. In bati se je, da nesreče še ni konec. Grozno je, da tripi Koroška tudi pod snegom, ko ima že vsled suše in povodnji takško škodo. Z ozirom na to zahtevajo poslanci od vlade odločno pomoč.

Napredni poslanci so storili torej v tem oziru kakor vedno svojo dolžnost. Grafenauer pa ni imel zato časa. On je moral po volilnih shodih neumnim ljudem vse mogoče oblubo-vati . . .

Napredni shodi. Tudi preteklo nedeljo se je vršilo po Koroškem več volilnih shodov naprednih mož. Primanjuje nam prostora, da bi natanko o teh velezanimivih shodih poročali. Omeniti pa moramo dva zborovanja. Dopoldne ob 11. uru se je vršil volilni shod v s.v. Marjeti nad Borovljami. Vkljub grozovito slabti poti sneg je še vedno visok in se topi, tako da stoji voda kar po pol metra visoko, — se je zbralolepo število volilcev, da se pomenijo o kandidatih. Govoril je v slovenskem jeziku in enournem govoru naš urednik K. Linhart. Pretežna večina zborovalcev je govorniku živahno odobravala. Navzočih je bilo tudi par posameznih nasprotnikov iz Glinj. Eden nasprotnik je delal med govorom razne medkllice, da bi govornika motil. Ali dobil je tak odgovor, da je moral hitro potihnil. Opozarjalo se ga je pozneje, da naj se oglaši k besedi, ali tega ni storil. Vedel je pač, da je težko, zastopati in se zavzemati za velezdajalsko prvaško stvar. Pač pa se je oglasil k besedi neki drugi nasprotnik. Povedal pa ni druga nego to, da se mora v nedeljo kmäši iti; to pa že sami vemo. Neki drugi nasprotnik (slovenski „liberalec“) je obljudil, da podobe popoldne na shodu na Trati nastopil. Ali na to je menda pozabil. Tako se je izvršil shod

sv. Marjeti v splošnem prav lepo in upamo, da bode rodil mnogo uspeha. Št. Marječani bolejajo menda vendar nehalli trobiti v črni rog. Popoldne ob 3. uri se je vršil shod na Trati pri Borovljah. Bil je jako dobro obiskan. Dosealanji poslanec Kirschner je v stvarnem in lejem govoru podal poročilo svojega delovanja. Razni volilci so stavili vprašanja, zlasti glede nameravane ustanovitve prepotrebne meščanske šole v Borovljah. Potem je izjavil shod poslancu Kirschnerju svoje zaupanje in proglašil iz novega njegovo kandidaturo. V daljšem govoru je označil potem urednik Linhart cilje prvaške politike. Zborovalec so mu burno odobravali in so izrazili zahvalo za njegovo delovanje s tem, da so vrstali iz sedežev. Obadva shoda sta bila vele-pomembna in sta nam dokaz, da naša ideja v Rožni dolini vkljub grdi prvaški gonji napreduje. Dal Bog, da bi napredni kmetje zmagali!

Provizor Arnuš v Podljubelju nam je polal „popravek“ po § 19, v katerem taji, da je mel kaj z „volilno krmo“ opraviti. Ta „popravek“ pa je preveč neumen, da bi ga našim čitateljem predstavili in zato smo vrgli Arnušovo ečkarijo v koš. Ako hoče Arnuš na vsak način liste dopisovati, potem naj si izbere „Mir“ v naamen. Tam lahko vse mogoče neumnosti ečkarji, kajti „Mir“ sprejme vse. Mi pa se lepo žahlimo za Arnušovo dopisno.

Kako je postal stari Krpa bogat in čislan mož.

Le redkokedaj je slišati, da bi ta ali
kmet pri svojem polju obogatel ter užival
svojimi sovaščani vseobče spoštovanje. Tak ka
je res prava bela yрана ali pa mora biti
pravi kavelj. Kako je neki to mogoče, po
ta ali oni čitatelj, ki je tudi kmet, ozirou
rad kmet postal. Vsekakro je moral imeti Kr.
posebno srečo ter denarja in raznih drugih s-
tev, ki jih je dobremu gospodarju treba,
razpolago. Kaj še, ravno narobe! Videli bo
da je tudi njega nesreča preganjana in da se
moral boriti z vsemi mogočimi zaprekami za
prvega trenutka, ko je začel gospodariti.

Naša povest se je vršila v onih „starih časih“, ko je prejemala dekla borih 20-
a hlapec k večjemu 40-50 goldinarjev na leto, a se je pri vsem tem delj časa del
in več naredilo nego dandanes; kajti ko je dnevno delo dokončano, sedle so dekle h
vratu, kjer so predle do polnoči in še čez Zjutri ob 4. uri pa so bili že zopet vsi pokonci in svojem delu. Pri vsem tem pa so bili vesljude zadovoljnješi in srečnejši nego dandanes, ko prenehajo poljski delavci z delom že ob ali k večjemu ob 7. uri ter so zvečer — ramenihšega gospodarja — popolnoma prosti.

Bilo je toraj v onih časih, ko je m Krpan, potem ko si je poiskal in izbral pri in skrbno ženico, prevzel po svojem ocetu moženje. Istega dne, kakor Krpan je pre gospodarstvo tudi njegov bližnji sosed Desetinja. Ta se je tako rekoč rodil pri plugu in zna na njivi, a znal je le za silo čitati in pes dočim je bil Krpan strokovno izobražen, ker obiskoval tedaj prič ustanovljeno kmetijsko šolo. Gledе kmetije pa se mora reči, da je o začetku njunega kmetovanja Desetinarjeva kaj boljša od Krpanove. Desetinarjevi skeč kaše in hlevi so bili še vsi v dobrem stanju in jim bilo treba velikih poprav. Tolikaj pa je bilo pri Krpanovih. Vse je klicalo moje, bilo je staro in trhlo, vse je lezlo na kup. I kaj bi vse poprave nč ne izdale; bilo je tudi vse na novo postaviti in zgraditi.

Toda oglejmo si najprvo Desetinarja in nam bo v svarilen vzgled njegova lastna usprej samo ne gospodinja. Bila je malo ali izobražena, a njeno največje veselje je bila lika skleda, polna dobrih jedi, pa poln kozarjev Kakršna gospodinja, takšne dekle, pravi prevor. Kmalu so postali posli svoji gospodinji pičice enaki. Ta hiša je požrla vse, kar se doma pridehalo, najsil bo že mleko, maslo ali karkoli. Prva leta se je kazalo po štirih tane prasiče. Niti repa ni šlo od hiše, ampak vse je izgnilo v teh nenasitnih in globokih lodecih. Čemu pa ne, so si mislili, saj je Bog dovolj potratno življenje pa ima kot posledico nobo in zanikernost. Ko sta Desetinar in pec na polju orala, ostavila sta čez nekaj plug in vole na njivi, zavalila se v hladno vesno semco, natlačila si mirno vsak svojo izvleklja izpod grma košarico, v kateri je posoda žganja, se zalivala z njim a vmes dobrega prigrizavala. Kdo se bo potem sezaveč povemo, da je prišlo tako gospodarstvo nered. Vsled teh razmer ni izoral Desetinar, tretjine zemljisci, ostalo je puščal v trdohranim

Zemlja je donašala od leta do leta manj. pana te
Kako se je to Desetinarju maščevalo, kazalo se je že na koncu prvega leta. Ostje poslom dolžan na plači in moral je na posojilo. Ta ga je začelo jeziti. Njegova kmetija ni torej niti toliko dobra, da bi pres dila gospodarja in plačala delavce in posojaj. To ga je privedlo do lahkomselnosti. Žena ni bila v nikakovo oporo in pomoč, mož je pa v tej pre vedno niže; po štirih letih je prišlo premozko skri na boben. Desetinar se je udal pijači; vsakaj, ki preobilozaužtega alkohola je znored in pri med krm v norišnico. Žene njegove in dveh otrok so mladiči st usmilili dobrosrčni vaščani. Toda kakor z De dene v pr tarinjevo kmetijo godi se dandanes žal premozko skri g kmetijam.

Toda dovolj bodi teh žalostnih slik. Oz
se raje h Krpanu in vzemimo si ga v vz
Tudi on je moral od začetka najeti posojilo.
Zak
ako dirajo
Udarilo